

Advies conceptnota mediawijsheid

Vlaamse Onderwijsraad
Kunstlaan 6 bus 6
BE-1210 Brussel
T +32 2 219 42 99
F +32 2 219 81 18
www.vlor.be
info@vlor.be

Wijs beleid door overleg

Advies conceptnota mediawijsheid

1	SITUERING.....	2
2	ALGEMENE OPMERKINGEN	2
2.1	GOEDE VERKENNING VAN WAT LEEFT	2
2.2	WERKEN AAN MEDIAWIJSHEID IS NOOIT AF	2
2.3	TRANSVERSAAL BELEID?	3
2.4	TIMING HAALBAAR?	3
2.5	MEDIAWIJSHEID ZONDER BUDGET?	3
3	HOE ZIET DE VLOR MEDIAWIJSHEIDSBELEID?	3
3.1	DEFINITIE	3
3.2	MISSIE	4
3.3	ROL VAN DE OVERHEID.....	5
3.4	ROL STEUNPUNT EN KENNISCENTRUM MEDIAWIJSHEID?	5
3.5	DOELGROEPENBENADERING EN ACTOREN	5
4	STAND VAN ZAKEN MEDIAWIJSHEID	7
4.1	MAATSCHAPPELIJKE CONTEXT	7
4.1.1	<i>Mediagebruik in Vlaanderen</i>	<i>7</i>
4.1.2	<i>Mediawijsheid in het onderwijs.....</i>	<i>7</i>
4.2	KNELPUNTEN	8
5	DOELEN EN ACTIES	8
SD 1	HET CREËREN VAN EEN DUURZAAM EN STRATEGISCH KADER VOOR MEDIAWIJSHEID	8
OD 1.1	<i>Coördinatie en beleidsafstemming</i>	<i>8</i>
Actie 1.2	<i>De oprichting van een kenniscentrum Mediawijsheid.....</i>	<i>8</i>
OD 1.2	<i>Regelgevend kader</i>	<i>9</i>
SD 2	HET STIMULEREN EN VERHOGEN VAN COMPETENTIES	9
SD3	HET CREËREN VAN EEN E-INCLUSIEVE SAMENLEVING	10
OD 3.1	<i>Infrastructuur.....</i>	<i>10</i>
OD 3.2	<i>Contentontsluiting.....</i>	<i>10</i>
SD 4	HET CREËREN VAN EEN VEILIGE EN VERANTWOORDE MEDIAOMGEVING	11
OD 4.1	<i>Sensibilisering</i>	<i>11</i>

1 Situering

Op 4 mei 2012 keurde de Vlaamse Regering de conceptnota mediawijsheid principieel goed. De regering vroeg op 8 mei het advies van de Vlor en daarnaast ook van de sectorraad Media van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) en de Vlaamse Jeugdraad.

De conceptnota heeft aandacht voor het raakvlak tussen mediabeleid en onderwijsbeleid, maar is tegelijk een uitnodiging naar een verbreding van de samenwerking en beleidsmatige aanpak. Het uiteindelijke doel is om iedereen mediawijzer te maken. Om actief deel te nemen aan de samenleving moet iedereen inzicht verwerven in hoe media functioneren en hoe men media in het dagelijkse leven kan gebruiken.

De nota geeft een visie op de omgang met media en de verwachtingen ten aanzien van de verschillende actoren. Daarnaast geeft hij de krachtlijnen van het mediawijsheidsbeleid, met aandacht voor:

- stroomlijnen en afstemmen van het mediawijsheidsbeleid;
- competentieontwikkeling;
- gelijke kansen vanuit een e-inclusieve benadering;
- een veilige en verantwoorde mediaomgeving.

Ten slotte beantwoordt de nota de vraag naar welke concrete acties en maatregelen de overheid al uitvoert en naar initiatieven in de nabije toekomst om de mediacompetenties van alle Vlamingen te verbeteren.

Procedure

De werkgroep Mediawijsheid bereidde het advies voor onder voorzitterschap van Kris De Rysscher. Op 28 juni 2012 keurde de Algemene Raad het advies unaniem goed.

2 Algemene opmerkingen

2.1 Goede verkenning van wat leeft

In maart 2012 gaf de Europese Commissie het startsein voor de Europa 2020-strategie. Eén van de zeven vlaggenschipinitiatieven is de Digitale Agenda voor Europa met zeven kerninitiatieven, waaronder digitale geletterdheid.

Met zijn conceptnota zet de Vlaamse overheid mediawijsheid ook op de Vlaamse politieke agenda. Op dit moment bestaan er heel wat initiatieven om de Vlaming mediawijzer te maken. De ministers Lieten en Smet willen met deze nota een gemeenschappelijke visie ontwikkelen, hun verwachtingen verwoorden naar de verschillende actoren en de krachtlijnen van het mediawijsheidsbeleid toelichten.

De Vlor vindt het terecht dat de overheid dit thema hoog op de agenda plaatst. De nota slaagt er in om een goede beginanalyse te maken van het thema mediawijsheid. De analyse die men maakt is dan ook een verrijking voor alle actoren die rond mediawijsheid werken. De Vlor wil graag bij de verdere uitwerking van bepaalde acties betrokken worden.

2.2 Werken aan mediawijsheid is nooit af

De overheid wil de geformuleerde doelstellingen uit de nota concreet maken met rondetafelgesprekken. Maar ook dit mag geen eindpunt zijn.

Media veranderen door nieuwe technologische inzichten. Dit levert nieuwe leerbehoeften op. We kunnen de krant op een tablet lezen, we telefoneren via een pc: media staan niet meer los van elkaar.

De conceptnota moet de ambitie hebben om elke Vlaming mediawijzer te maken. Dit leidt tot mondige, creatieve en kritische mediagebruikers. Media brengen de wereld binnen in de huiskamer, de klas en de aula. Grote afstanden worden overbrugd, aan hogere snelheden. Doordat iedereen mediacontent kan produceren, moet men als consument zelf de bronnen controleren en de inhoud kritisch bestuderen. De aanwezigheid van al die media kan een rijkdom zijn, maar vraagt van de mediagebruiker een kritische houding.

2.3 Transversaal beleid?

Een goed transversaal beleid brengt de verschillende beleidsdomeinen en hun actoren samen, met respect voor de eigenheid van de verschillende partners. Ook voor het thema mediawijsheid zien heel wat mensen onderwijs als een belangrijke speler.

Het zal ook belangrijk zijn om bij de verdere uitwerking van de nota - zoals in de rondetafels - de strategische adviesraden en de onderwijspartners te betrekken.

De conceptnota heeft vooral aandacht voor het raakvlak tussen mediabeleid en onderwijsbeleid. Voor de verdere uitwerking zal het belangrijk zijn om ook de andere departementen en beleidsdomeinen te betrekken. Zo ziet de Vlor ook een rol weggelegd voor het jeugd- en volwassenenwerk, socio-culturele verenigingen, het wetenschapsbeleid en het departement cultuur.

De nota legt niet altijd linken met alle voorgenoemde partners. Er worden wel beleidsplannen vernoemd, maar ze worden niet verbonden met elkaar. Dit kan nochtans tot meer transparantie leiden tussen de verschillende beleidsplannen.

2.4 Timing haalbaar?

De Vlor heeft vragen bij de haalbaarheid van de timing die de conceptnota vooropstelt. Zo plant men in het najaar van 2012 rondetafelgesprekken om de geformuleerde doelstellingen te concretiseren. In de eerste helft van 2012 zou de overheid extra lesmateriaal ontwikkelen om de scholen te ondersteunen bij het gebruik van de PING-game (actie 2.1.8). Is dit gerealiseerd?

De Vlor vraagt zich ook af of het haalbaar is om het kenniscentrum Mediawijsheid al in 2013 operationeel te maken.

2.5 Mediawijsheid zonder budget?

De Vlaamse Regering hechtte haar goedkeuring aan deze conceptnota zonder zich financieel of budgettair te engageren. De Vlor vindt dit eigenaardig. Hoe zal men bepaalde acties kunnen uitvoeren zonder financiële input?

3 Hoe ziet de Vlor mediawijsheidsbeleid?

3.1 Definitie

Als men alle partners wil laten samenwerken rond mediawijsheid, is het belangrijk dat men dezelfde taal spreekt. In de nota hanteert de overheid geen consequent woordgebruik. Dit zorgt

voor verwarring. Daarom vraagt de Vlor om de definitie van mediawijsheid toch nog even grondig te bekijken. De raad wil bij de verdere uitwerking van de definitie betrokken worden.

De Vlor ziet mediawijsheid als een middel om kinderen, jongeren en volwassenen voor te bereiden op het leven en de maatschappij. De conceptnota vermeldt terecht naast kennis over media en technieken, ook het geheel van kennis, vaardigheden en attitudes zoals kritische ingesteldheid.

De overheid putte inspiratie uit de definitie van mediawijsheid voor de eindtermen onderwijs en deze van de Nederlandse Raad voor Cultuur (voetnoot 4 p. 10). De Vlor vindt dat deze bronnen onvoldoende draagvlak hebben om de definitie te onderbouwen.

De Vlor stelt ook voor om voetnoot 5 op p. 10 te schrappen. Die legt de link met cultuureducatie. Mediawijsheid zou over de 'vorm' (het medium op zich) in plaats van de 'inhoud' van een medium gaan. Deze formulering is vaag en verwarrend.

De nota spreekt soms over mediawijsheid in zijn geheel, maar op andere plaatsen vernoemt men ook een deelvaardigheid (beeldgeletterdheid) zonder daarbij de andere geletterdheden te vermelden. Bovendien is mediawijsheid slechts een onderdeel van mediaopvoeding. De Vlor pleit er voor om mediawijsheid en mediageletterdheid als twee componenten van mediaopvoeding naast elkaar op te nemen in de definitie.

De nota haalt ook sommige begrippen door elkaar. Zo spreekt hij over 'kennis-, vaardigheden- en attitudecompetenties' (p. 27).

Om begripsverwarring te vermijden, adviseert de Vlor om een definitielijst toe te voegen aan de nota. Die moet duidelijk de verhouding tussen mediaopvoeding, mediawijsheid, mediageletterdheid en beeldgeletterdheid weergeven.

Het valt op dat de conceptnota vaak de focus op ICT legt. Mediawijsheid is echter breder en ICT is hier enkel een middel. De Vlor pleit dan ook voor een verduidelijking van de verschillende begrippen: ICT, media, digitale media, ...

De raad merkt ook dat de begrippen mediagebruiker, producent en consument door elkaar worden gebruikt en zelfs worden samengevoegd tot 'consumers'. Het lijkt handiger om te spreken over 'mediagebruiker' als verzamelnaam voor mediaconsument en mediaproductent. Ook het onderscheid tussen 'oude' en 'nieuwe' media vindt de Vlor geen goed idee. Traditionele en nieuwe media lopen door elkaar. Zo gebruiken traditionele media ook nieuwe technieken.

3.2 Missie

De Vlor gaat akkoord met de missie die de conceptnota toekent aan mediawijsheid: media kennen, media begrijpen en media creëren. De raad vertrekt vanuit een positieve kijk op media en vult deze focus aan met 'van media genieten' en 'toegang hebben tot media'.

De klemtoon ligt ook op de positie van de media in de leefwereld van kinderen en jongeren. Media bouwen mee aan de beeldvorming van kinderen, jongeren, volwassenen en omgekeerd brengen media iedereen in contact met de wereld. Dat gebeurt in een mediamix.

De mogelijkheden die de conceptnota aanhaalt voor kennis, vaardigheden en attitudes, stemmen niet overeen met wat men onder die begrippen verstaat. Valt 'het vermogen om te kunnen reflecteren' onder kennis? Is 'bekend zijn met en het toepassen van het auteursrecht, gegevensbescherming en privacy' een attitude?

De raad stelt zich ook vragen bij de formulering van het derde aspect van waaruit mediawijsheid gerealiseerd kan worden: 'Bewustwording van de impact die media hebben op je brein en dus ook op je handelen'. De Vlor is verrast dat men plots over de werking van het brein spreekt. De stelling vraagt verduidelijking en meer onderbouwing.

Ten slotte vraagt de Vlor meer aandacht voor de impact van de media op de perceptie van het individu op zijn wereldbeeld.

3.3 Rol van de overheid

De Vlor wil niet dat de overheid raakt aan de pedagogische vrijheid, de autonomie en het beleidsvoerend vermogen van onderwijsinstellingen. De ondersteuning van het pedagogisch beleid van scholen is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de pedagogische begeleidingsdiensten. De ontwikkeling van materialen door de overheid vraagt inzet van middelen die elders of in samenwerking met de pedagogische begeleidingsdiensten beter kunnen renderen.

De Vlor vraagt zich bovendien af of het de rol van de overheid is om materialen voor onderwijs te ontwikkelen zoals games voor de lerarenopleiding, educatieve games voor secundaire scholen, extra lesmateriaal en een e-Safety label als zelfevaluatie-instrument voor scholen.

De overheid ziet ook een rol voor zichzelf weggelegd als regulator voor mediawijsheid. De Vlor vindt dat de overheid hier voorzichtig mee moet omgaan.

Ten slotte vindt de Vlor dat de overheid voldoende extra middelen moet voorzien voor de actoren die extra opdrachten krijgen.

3.4 Rol steunpunt en kenniscentrum Mediawijsheid?

De Vlor vindt het positief dat de overheid de versnippering van middelen en gefragmenteerd beleid wil tegengaan door het oprichten van het kenniscentrum Mediawijsheid. Het is wel moeilijk om de voorgestelde uitwerking daarvan te beoordelen omdat er nog heel wat onduidelijkheden zijn: welke (onderwijs)partners zal men betrekken, wie gaat dit trekken, wat is de taakverdeling tussen het steunpunt en het kenniscentrum en voor wie staat dit ten dienste? De Vlor vraagt naar verduidelijking en overleg met alle actoren waaronder de Vlor.

3.5 Doelgroepenbenadering en actoren

De Vlor waarschuwt de overheid voor **stereotype beeldvorming**. Zo beweert de conceptnota dat de jongerencultuur doordrongen is van games en omschrijft hij jongeren als zeer actieve bezitters en gebruikers van nieuwe media (p. 3). Dit zal wel voor een deel van de jongeren gelden, maar dit mag niet veralgemeend worden. Is het onderzocht of jongeren wel degelijk 'native speakers' of 'digital speakers' zijn? En geldt dit wel voor alle jongeren?

De nota heeft veel aandacht voor gaming. De onderbouw daarvoor is zeer mager (bijvoorbeeld op p.15: '65 % van de Vlamingen speelt wel eens een spelletje'). Het is kort door de bocht om op basis van deze uitspraak te stellen dat dit allemaal 'gamers' zijn. De Vlor wil ook niet alles uit de jongerencultuur (zoals gaming) 'verschoonsen'.

Voor **volwassenen** zou het dan vooral gaan over het bijbrengen van allerhande praktische vaardigheden, het bijbenen met nieuwe technologische ontwikkelingen, ... (p. 4). Ook dit is ongenueanceerd.

In de nota wil men te vaak aparte doelgroepen benaderen en gebruikt men **actoren en doelgroepen** door elkaar. De Vlor ziet kinderen, jongeren en ouders niet alleen als doelgroepen, maar ook als actoren die mee participeren in het mediawijsheidsbeleid.

De raad pleit voor een **geïntegreerd mediawijsheidsbeleid** voor kinderen, jongeren en volwassenen. Hij vindt dat het zowel voor kinderen, jongeren en volwassenen gaat over het bijbrengen van kennis, vaardigheden en attitudes die niet los van elkaar kunnen worden gezien.

De Vlor vindt dat de conceptnota weinig aandacht heeft voor kinderen, jongeren en volwassenen uit een kansarme omgeving. Elk kind en jongere komt in contact met media. De aandacht voor mediawijsheid op school kan zo leiden tot het wegwerken van de digitale kloof. De Vlor houdt hier een sterk pleidooi voor **gelijke mediawijsheidskansen**. De overheid moet over waken over een gelijke startlijn voor elke jongere. Vaardigheden leer je ook thuis. Maar niet iedereen heeft daar een pc, een tablet of games. De overheid zal dus ook aandacht moeten hebben voor de thuissituatie.

De Vlor pleit er daarom voor om de andere beleidsdomeinen (zoals Cultuur en Jeugd) genoeg te betrekken bij het mediawijsheidsbeleid. Ook de inbreng van het sociaal-culturele jeugd- en het volwassenenwerk kan hier een meerwaarde zijn, bijvoorbeeld bij het bewust maken van veilig internet en reclamebewustzijn.

De Vlor vindt dat de nota te weinig aandacht schenkt aan de doelgroep van mensen met een **functiebeperking** (een term die de Vlor verkiest boven 'mensen met een handicap': nota p.14).

De raad houdt ook een pleidooi voor *Universal Design for Learning* (UDL). Ondanks het feit dat er nog redelijke aanpassingen nodig zullen zijn in een specifieke situatie, is het erg belangrijk om in de eerste plaats te streven naar Universal Design. Het Verdrag inzake Rechten van Personen met een Handicap (2006) definieert in art. 2 Universal Design of Universeel Ontwerp als 'ontwerpen van producten, omgevingen, programma's en diensten die door iedereen in de ruimst mogelijke zin gebruikt kunnen worden zonder dat aanpassing of een speciaal ontwerp nodig is. Universeel ontwerp omvat tevens ondersteunende middelen voor specifieke groepen personen met een beperking, indien die nodig zijn'.

Mediatoepassingen kunnen een *compensatie* zijn voor deze doelgroep. Software (zoals dyslexieprogramma's) en hardware (zoals een aangepaste muis voor leerlingen met een motorische beperking) zorgen ervoor dat de leerling of student minder hinder ondervindt van zijn beperking.

Bovendien kunnen media ook een *leermiddel* voor deze doelgroep. Mediatoepassingen zijn adaptief (aangepaste leerinhoud aan het niveau van de leerling), geven feedback en maken zelfstandig werken mogelijk.

De nota heeft veel aandacht voor het leerplichtonderwijs. Dit is positief, maar ook de **andere onderwijsniveaus** zullen betrokken moeten worden: universiteiten en hogescholen, het volwassenenonderwijs, deeltijds kunstonderwijs en hbo5.

Bij de opsomming van de actoren (p.18) vergeet men een aantal belangrijke **partners** zoals de pedagogische begeleidingsdiensten en nascholingsdiensten, uitgeverijen, vrije tijdsinitiatieven, media, gemeenten (bibliotheek) en provincies.

Men spreekt over een nieuw opleidingstraject 'mediakunst' voor het **deeltijds kunstonderwijs**. De Vlor wenst zich hier niet over uit te spreken en wil geen voorafname doen op de discussie n.a.v. te verwachten tweede conceptnota.

De Vlor steunt het voorstel om een veldtekening te maken met alle actoren. Op die manier komen er mogelijke overlappings naar boven en wordt de behoefte naar coördinatie zichtbaar. Dit is een aanzet om de middelen structureel in te zetten en de expertise te bundelen.

De Vlor vraagt ook om de visie over mediawijsheid uit deze nota ook duidelijk naar alle actoren te communiceren en hen bij de uitwerking van de acties en doelen echt te laten participeren.

4 Stand van zaken mediawijsheid

4.1 Maatschappelijke context

4.1.1 Mediagebruik in Vlaanderen

De Vlor vindt het goed dat de definitie alle media vat. De nota stelt dat het gebruik van traditionele media zoals radio, kranten en televisie nagenoeg constant is gebleven (p.15). In de acties ligt echter de nadruk vaak op de digitale media.

De raad vraagt een evenwichtige spreiding van de acties over alle media. Ook kranten, tv, radio behoren tot de actuele media. De nota legt te veel het accent op gamen. Men kan er niet vanuit gaan dat alle jongeren de behoefte hebben om te gamen in de klas. Dit moet via genuanceerd onderzoek onderbouwd worden.

4.1.2 Mediawijsheid in het onderwijs

De onderwijssector bezit een eigen professionaliteit om maatschappelijke verwachtingen te beoordelen vanuit een pedagogisch perspectief. Een wijs beleid overlegt met alle onderwijspartners. Daardoor worden de voorstellen nog meer gedragen. Het zijn uiteindelijk de onderwijsactoren die vanuit hun eigen missie en waarden sommige doelstellingen in de praktijk zullen brengen.

In zijn raamadvies over educaties wees de Vlor al op het feit dat onder de noemer 'educaties' een lange stoet van maatschappelijke verwachtingen aan de poort van de onderwijssector komt aankloppen.¹ In het denken over educaties neemt de Vlor de pedagogische missie van onderwijs als vertrekpunt. De raad verdedigt het principe dat scholen vanuit hun eigen pedagogisch project of schoolwerkplan (pro)actief bezig zijn met de brede vorming van kinderen en jongeren. Het aanbod aan educaties en andere maatschappelijke opdrachten voor het onderwijs is zo groot en divers dat keuze en selectie absoluut noodzakelijk zijn. Internationale, federale, regionale en lokale overheden zetten aanbieders uit verschillende maatschappelijke sectoren aan om scholen materialen, begeleide activiteiten of nieuwe opdrachten aan te bieden.

De Vlor vindt dat de scholen met de huidige eindtermen ruimte hebben om te werken aan mediawijsheid. Als men de eindtermen wil aanpassen, mag dit niet fragmentarisch gebeuren. Anders leidt dit tot een verhoging van de studiebelasting voor leerlingen. Het brengt ook meer studiekosten mee omdat lesmaterialen moeten worden aangepast en leidt tot verhoging van de werkdruk voor schoolteams. Vernieuwingen van eindtermen vragen ook voldoende ondersteuning vanuit het nascholingsaanbod en de pedagogische begeleidingsdiensten. De raad vraagt dat de verschillende educaties vanuit een coherente visie op al deze educaties worden uitgewerkt en gecommuniceerd naar scholen.

¹ Vlor, Algemene Raad, [Raamadvies over educaties](#), 26 november 2009.

Als er nieuwe taken naar de onderwijssector worden toegeschoven, moet dit gepaard gaan met de nodige middelen. De raad betreurt het dan ook dat de regering deze nota goedkeurde, zonder financieel of budgettair engagement.

4.2 Knelpunten

De Vlor kan zich in grote lijnen vinden met de vastgestelde knelpunten, maar heeft toch enkele bedenkingen:

- ─ Bij de lerarenopleidingen spreekt men over een zekere mate van standaardisering van de opleiding. De Vlor staat afwijzend tegenover een verregaande standaardisering.
- ─ Over de kinderen, jongeren en studenten wordt er bij de knelpunten niks vermeld. De beginsituatie is niet voor iedereen gelijk. De sociale ongelijkheid heeft invloed op de toegang tot media. Er bestaan heel wat financiële en andere drempels.
- ─ De Vlor wil een bezorgdheid uitdrukken voor sommige leerlingen die ook terughoudend staan tegenover media.
- ─ Scholen voeren een eigen beleid i.v.m. mediawijsheid. Dit zorgt voor verschillende snelheden. De scholen moeten bewust zijn dat werken aan mediawijsheid geen vrijblijvende opdracht is.

5 Doelen en acties

De Vlor kan zich vinden in de vooropgestelde doelen. Toch mist de nota op sommige plaatsen congruentie tussen de analyse en de vooropgestelde doelen en acties. Eerder vermeldde we al dat men spreekt over alle media in de definitie, maar dat men vaak de nadruk legt op digitale media bij de acties.

De raad vindt het belangrijk dat acties gekoppeld worden aan resultaatsindicatoren om de acties te kunnen evalueren. Bijvoorbeeld: wat is het bereik van sommige initiatieven? Hoeveel mensen gebruiken Ingebeeld of Klascement? De Vlor pleit om deze acties (blijvend) te monitoren.

De acties moeten ook structureel verankerd worden. De nadruk moet liggen op structurele initiatieven, boven de projectmatige acties.

Naast de acties die opgenomen zijn in deze nota, zijn er nog andere zinvolle projecten. Zo zijn er heel wat scholen die acties ondernemen rond mediawijsheid (zoals de laptop van school laten meenemen naar huis). Ook binnen de andere onderwijsgeledingen zijn er zinvolle initiatieven. KOOGO, de ouderkoepel van het officieel gesubsidieerd onderwijs, lanceerde het Co-kids(proef)project om jonge kinderen multimedivaardigheden aan te leren. Het is een samenwerkingsverband tussen de ouders, de kinderen en de school.

De Vlor gaat niet in op elke actie/doel. Over de niet-aangehaalde acties en doelen in dit advies, neemt de Vlor geen standpunt in.

SD 1 Het creëren van een duurzaam en strategisch kader voor mediawijsheid

De Vlor pleit voor een afstemming van de nota met andere conceptnota's zoals die over cultuureducatie en het strategisch plan geleterdheid.

OD 1.1 Coördinatie en beleidsafstemming

Actie 1.2 De oprichting van een kenniscentrum Mediawijsheid

De Vlor vindt een structureel platform op zich positief. De raad pleit voor een duidelijke afbakening van verantwoordelijkheden. De verschillende beleidsdomeinen verenigen is

essentieel om te kunnen slagen. De Vlor vraagt zich af hoe het dit nieuwe kenniscentrum zich zal verhouden ten opzichte van het steunpunt Media En wie zal het kenniscentrum onder zijn hoede nemen? Hoe zullen de onderwijspartners betrokken worden?

OD 1.2 Regelgevend kader

Actie 1.2.1 Stimuleringsregeling

De raad vraagt dat de acties rond 'train the trainer' zich ook zouden richten tot onderzoekers en docenten in het hoger onderwijs, nascholers, pedagogische begeleiders en lerarenopleiders. Zij werken immers ook rond mediawijsheid en krijgen ook best kansen om opleidingen over dit thema te volgen.

Actie 1.2.2 Coregulering van sociale media

Het principe van coregulering op zich is goed, maar de Vlor vraagt zich af of dit realistisch is. Coregulering hoort niet echt thuis binnen een regelgevend kader.

Actie 1.2.3 Het innovatiefonds voor lerarenopleiding

De Vlor vraagt zich af of de lerarenopleidingen hierbij betrokken zijn. Eén van de projecten heeft betrekking op gaming. Er zal een game ontwikkeld worden voor gebruik in de lerarenopleidingen over klasmanagement. De Vlor vraagt zich af of men via een game kan werken aan klasmanagement. Hij vraagt zich ook af of de overheid de oriëntatie van het innovatiefonds in een bepaalde richting moet sturen. Dit innovatiefonds groeit best van onderuit.

OD 1.3 Kennisverwerving, onderzoek en monitoring

Actie 1.3.6 ICT-monitor uitbreiden

Is het wenselijk dat de overheid investeert om de ICT-monitor te vervangen door een mediamonitor? Wat zal men met deze gegevens doen?

SD 2 Het stimuleren en verhogen van competenties

OD 2.1 Competentieontwikkeling

Actie 2.1.1 Beheersovereenkomst VRT: educatieve opdracht VRT

In het advies over de beheersovereenkomst van de VRT legde de Vlor volgende accenten:

- De educatieve opdracht van de VRT mag niet beperkt blijven tot een specifiek aanbod. Het is een opdracht doorheen het aanbod.
- Er is nood aan het uitwisselen van expertise op het vlak van multimediale leermiddelen tussen de VRT en de onderwijssector.
- Onderwijs kan beroep doen op de knowhow van de VRT voor de professionalisering van leerkrachten en directeurs (ICT, de werking van reclame, inzicht in het maken van programma's...).
- Scholen moeten een goede toegang hebben tot het aanbod en het archief van de omroep.
- Het aanbod moet ook toegankelijk zijn voor kansengroepen en kinderen en jongeren uit het buitengewoon onderwijs.
- De Vlor wil verder werken aan een overlegplatform tussen de omroep en de onderwijspartners.²

² Vlor, Algemene Raad, [Advies over een nieuwe beheersovereenkomst met de openbare omroep](#), 25 november 2010.

Actie 2.1.3 Verankering media- en beeldgeletterdheid in het onderwijscurriculum

De Vlor pleit ervoor om consequent een brede kijk op mediawijsheid te hanteren. Eén component (beeldgeletterdheid) er uitlichten, botst met deze gedachte. Deze actie kan ook niet los worden gezien van de actie 'creatief gebruik van media bevorderen' (2.1.6).

Actie 2.1.6 Creatief gebruik van media bevorderen

De Vlor wil geen uitspraken doen die een voorafname zijn op het debat over de hervorming secundair onderwijs en de hervorming deeltijds kunstonderwijs.

SD3 Het creëren van een e-inclusieve samenleving

OD 3.1 Infrastructuur

De overheid moet scholen voldoende middelen geven zodat zij kunnen investeren in infrastructuur, snelle internetverbindingen, ICT-infrastructuur, media...

De Vlor vraagt dat ook het onderwijspersoneel en de leerlingen thuis over goede infrastructuur kunnen beschikken.

De raad ziet hier kansen om het beleidsdomein Onderwijs en andere beleidsdomeinen rond gezondheid te laten samenwerken. Zo kan men werken rond gezondheidsrisico's (aandacht voor ergonomie bij computertafels, het gevaar van stralingen bij een draadloos netwerk onderzoeken...).

Actie 3.1.2 Een school voor de toekomst

De Vlor vraagt zich af of er afstemming is en contacten zijn tussen de projecten 'school voor de toekomst' en 'de scholen van morgen'. Op korte termijn investeert men in de bouw van nieuwe scholen. Deze scholen moeten afgestemd zijn op de nieuwe mediabehoefte. Hier mag men geen kansen laten liggen.

Actie 3.1.3 Betaalbare internettarieven

De Vlor vindt het positief dat de overheid aandacht heeft voor betaalbare internettarieven. Deze acties mogen verder uitgebouwd worden. De Vlor ziet voor de overheid een rol weggelegd om de providers op hun maatschappelijke rol te wijzen en in die zin bepaalde voorwaarden af te dwingen bij prijsafspraken. Providers kunnen ook oplossingen zoeken voor veiligheids- en gezondheidsproblemen die zich bij het gebruik van media stellen.

OD 3.2 Contentontsluiting

Actie 3.2.1 Ingebeeld en Platform mediawijsheid

De onderwijsraad vraagt dat men de verschillende pakketten die men ontwikkelt op elkaar afstemt. Dit kan meteen overkoepelende visie en door het betrekken van de pedagogische begeleidingsdiensten. Er moet ingezet worden op prioritaire thema's en doelgroepen in samenspraak met de onderwijspartners.

Actie 3.2.3 Mediawijsheidsprojecten vanuit de bibliotheek

De Vlor hoopt dat de overheid de bibliotheken verder laat uitgroeien tot mediacentra, waar iedereen toegang heeft tot verschillende media.

Actie 3.2.8 Een meer uitgebreide website gaming

De raad drukt zijn bezorgdheid uit over het feit dat de overheid in een tijd van schaarse middelen, investeert in het ontwikkelen van een website gaming. Bovendien is de vraag of de aangeboden games de echte gamers zullen kunnen triggeren.

SD 4 Het creëren van een veilige en verantwoorde mediaomgeving

OD 4.1 Sensibilisering

Actie 4.1.2 Campagne rond commerciële communicatie

Deze campagne moet men ruimer zien dan de expliciete commerciële communicatie. Het gaat ook over productplacement, de invloed van advertenties op zoekmachines, het verkrijgen van privacygegevens via sociale media om die dan te gebruiken voor gerichte advertenties.

Actie 4.1.3 Campagne Privacy en Sociale Netwerksites

Men zet sensibiliseringsacties beter op in een ruimer kader van sociale vaardigheidstraining en relationele vorming. Deze problematiek overstijgt ook de sociale netwerksites. Cyberpesten is een belangrijk thema en moet in het breder kader van het aanleren van sociale vaardigheden worden gezien. Los van het negatieve gebruik van media, heeft men bij de kinderen/jongeren best ook aandacht voor netetiquette.

OD 4.2 Veilig en verantwoord mediagebruik (e-safety)

De overheid heeft een taak bij het reguleren van een veilig en verantwoord mediagebruik. De Vlor pleit sterk voor coregulering. Naast de taak van de overheid, moet er ook plaats zijn voor zelfregulering. Veilig en verantwoord mediagebruik geldt niet alleen voor games, maar voor alle media.

Actie 4.2.1 PEGI beter bekendmaken (labels computerspellen)

De Vlor sluit zich aan bij het advies Jongeren en Gaming van de Vlaamse Jeugdraad.³ Dat onderstreept ook het belang van zelfregulering: kinderen en jongeren gedragscodes aanleren bij spelen van games, werken met moderators op websites, ... Verantwoord mediagebruik is ruimer dan PEGI bekendmaken.

Actie 4.2.3 e-Safety label (zelfevaluatie-instrument scholen)

Aangezien het vanzelfsprekend is dat scholen werken rond e-Safety, zal een label geen hefboom zijn om hen daarrond te stimuleren. Een label is hier dan ook niet wenselijk.

³ Vlaamse Jeugdraad, *Advies jongeren en gaming*, 9 april 2008, advies 08/09.